

An exhibiton about the wonder of bodies

By Helen Falconer

Dutch artist Caren van Herwaarden has brought her exhibition TOUCHABLE to Ballina Arts Centre this month, and her large, emotionally captivating watercolours, centred on the human and equine form, are available for public viewing until June 25.

Caren works in a variety of mediums but has a special love for watercolour because its delicacy allows you to "look through the skin, to the interior of the being, people's motivations, fears, hopes".

"That is what really interests me, not just a well-drawn image of a human body, I could take a photograph if I only wanted to do that."

As it happens, Caren's work is anatomically precise in the way only the most-experienced artists can achieve.

"You have to be accurate, otherwise the viewer is distracted from empathy with the subject," she explains. "And empathy is the hook that pulls the viewer closer, into the picture."

It helped Caren's technique that after art school she worked for several years studying and drawing the anatomical collections of the University of Leiden, where the sliced-and-diced body parts of

executed 17th-century criminals were on display.

The collections included a man's mouth, ear and eye floating on strings in embalming fluid.

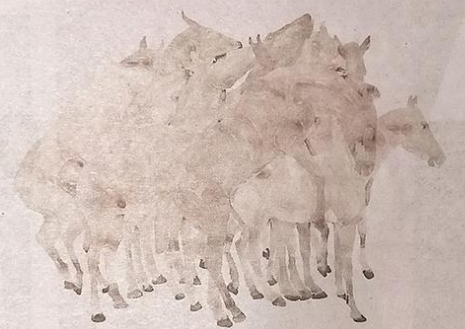
Another exhibit was the mummy of an actual newborn baby with its brains exposed, which its family had kept on the mantelpiece for generations as a fertility symbol – ironic, because in previous centuries women could be sentenced to death for having a stillborn child, on the basis that stillbirth was caused by having adulterous thoughts.

The daughter of a small-town florist and a bus driver, Caren's fascination with both the interior and exterior of the human form began young. She remembers realising that her leg was not "a leg" but "my leg", an entity that was wholly part of her. Her second epiphany came when she fell and cut her knee wide open.

"I remember the red pearls that came first, and then the flood, and then the whiteness of bone. I was so completely shocked that this interior was also me, that we are made of matter as well as awareness and personality."

From then on, her fascination grew.

"When a little animal died, I would study it for

The exhibition is called TOUCHABLE because that is how Caren envisages her human and equine subjects as she paints.

answers. I couldn't understand the moment it passed from being a living thing to simply matter."

Because she was raised a Catholic, her family home had many images of the suffering body.

"There was a dead man hanging about the bedroom doorway, and a man with his heart exposed. The use of the body in Catholic art says so much about humanity and dreams, betrayal, unconditional love, hate, pain, cruelty, a mother's love, and loss... These are things you have to learn, and learn quick, if you

wish to survive in this world."

Her life research continued after college at the Leiden collection.

"I spent my time looking at the body in which we live, our house, where we suffer, make love. If a soul exists, where would it be hiding?"

In the end, she is not a soul-body dualist. There is the body, and that is our estate.

After a long time spent focussing her art solely on the human being, she began to add horses to her subject matter.

"I thought it was taboo at first to introduce them

to my work, particularly as I was a woman. People would ask, 'Oh, are you a horsey girl?' and it's a reference to all those girls in puberty: first thing, they have a horse and then they grow up and get a boyfriend."

In the end, she overcame her internalised prejudice and decided: "It's not the subject, but the way you look at it that makes it interesting. I look at people and horses the same. We're animals. We like sex; we like to eat; we need company. We're vulnerable, easily scared, yet strong and resilient with a fierce desire to

survive."

A few years ago, Caren did a residency in Ballinglen, the foundation based in Ballycastle, which provides visual artists with time, accommodation and a studio to explore their own work.

"I usually use models, but there were no nude models around, only plenty of horses."

"I loved them, their look and smell, how they lived in the moment. I painted the horses with the same attention to power and beauty and vulnerability as I paint my human figures, and they extended the potential of my work."

"Naked humans climbing on each other can be experienced by a human audience as pornographic, but with horses it conveys passion and nature, which is my intention."

The exhibition is called TOUCHABLE because that is how Caren envisages her human and equine subjects as she paints.

"It's fantastic that on a flat surface, it's possible to suggest not only movement but the intention to move. I achieve that by imagining what it would be like to touch the subject, stroke their skin – on the belly, the back, the cheek, the top of the head. Every surface is different. If I focus on imagined touch, the anatomy of the movement comes out cor-

rectly on the paper."

Caren worries about the loss of physical touch that has resulted from lockdown.

"Communication became all about the mind and happened over a distance. Meeting up, caressing, cuddling other bodies – all these activities so essential to being human were reframed as dangerous."

"This exhibition is about giving power back to the body. A physical body contains so much experience and wisdom, and it's a wisdom that shouldn't be allowed to vanish."

Caren's latest artbook is going to be called *Touch*, in the same commanding way that the last one was called *Stay*.

It should fly off the shelves. Her career has really taken off in the last decade, following 30 financially strapped years of artistic exploration and hard work. Interestingly, she's grateful public recognition didn't come sooner.

"I've had so much time to get to the root, the essence, of what I wanted to say. Sometimes it's not a good idea for success to come too soon."

TOUCHABLE, an exhibition of paintings by Caren van Herwaarden, curated by Arno Kramer, is currently showing at Ballina Arts Centre and will run until June 25. Admission is free.

ABOUT THE WONDER OF BODIES, door Helen Falconer, mei 2022

Helen Falconer spreekt met beeldend kunstenaar Caren van Herwaarden over het wonder van lichamen, zowel van mensen als paarden, van binnen en van buiten.

De Nederlandse kunstenaar Caren van Herwaarden heeft deze maand haar tentoonstelling TOUCHABLE naar Ballina Arts Centre gebracht. Haar grote, emotioneel boeiende aquarellen, waarin de menselijke en paardenvorm centraal staan, zijn tot 25 juni 2022 voor het publiek te bezichtigen.

Van Herwaarden werkt met verschillende technieken, maar heeft een speciale voorliefde voor aquarelverf omdat de transparantie ervan je in staat stelt "door de huid heen te kijken, naar het innerlijk van het wezen, de motivaties van mensen, angsten, hoop - dat is wat me echt interesseert, niet alleen een goed getekende afbeelding van een menselijk lichaam. Ik zou een foto kunnen maken, als ik dat alleen maar zou willen doen."

Caren's werk is anatomisch precies, zoals alleen de meest ervaren kunstenaars dat kunnen. "Je moet nauwkeurig zijn, anders wordt de kijker afgeleid, men richt zich op de fouten en verplaatst zich niet in hetgeen is afgebeeld" legt ze uit. "En juist die vereenzelviging, de empathie is het haakje dat de kijker dichterbij trekt, het schilderij in"

Haar werk kreeg een groeispurt doordat ze ná de kunstacademie een aantal jaren werkte aan het bestuderen en tekenen van de anatomische preparaten in collectie van de Universiteit van Leiden. Daar zijn onder andere lichaamsdelen van geëxecuteerde 17e-eeuwse misdadigers te zien, die

destijds op groteske wijze werden tentoongesteld op een manier zoals geen mens vandaag de dag nog zou worden blootgesteld.

De collecties bevat bijvoorbeeld een kleine, gemummificeerde, doodgeboren baby die de familie generaties lang op de schoorsteenmantel had staan als vruchtbaarheidssymbool. Ironisch, omdat twee eeuwen daarvoor vrouwen ter dood konden worden veroordeeld voor het krijgen van een doodgeboren kind, op grond van het feit dat doodgeboorte werd veroorzaakt door overspelige gedachten.

Als dochter van een bloemist en een buschauffeur in een kleine stad in Nederland, begon Caren's fascinatie voor zowel de binnenkant als de buitenkant van de menselijke vorm al op jonge leeftijd. Op het moment dat ze als zesjarige viel en haar knie wijd openlag. Ze realiseerde zich dat haar been niet alleen "mijn been", maar "een been" was, "...Ik herinner me de rode bloedparels die eerst kwamen, toen de vloed en daarna het witte van het bot. Ik was zo geschokt dat dit binnenste, dit spul, ook *ik* was. Dat werd later mijn onderwerp: Dat we zowel uit louter materie bestaan als uit bewustzijn en persoonlijkheid."

Vanaf dat moment groeide haar fascinatie. "Als er een dier doodging, bestudeerde ik het minutieus met een mengeling van afgrijzen en fascinatie. Ik kon het niet bevatten dat het overging van een levend wezen naar een ding, gewoon materie."

Omdat ze katholiek was opgevoed, hingen bij haar familie thuis veel beelden van de gekruisigde Jesus. "Er hing bij ons thuis een halfnaakte, gemartelde dode man boven de deuropening van de woonkamer, dat was normaal, daar groeide ik mee op. Geen beeld voor de tere kinderziel, zou je zeggen. Maar het gebruik van het kwetsbare, vergankelijke lichaam in katholieke kunst zegt zoveel over menselijkheid en dromen, verraad, onvoorwaardelijke liefde, haat, pijn, wreedheid, onvoorwaardelijke liefde en verlies. Dit zijn dingen die je sowieso moet leren beseffen als je opgroeit."

Haar levensonderzoek ging na haar studie verder bij de Leidse collectie. "Ik besteedde mijn tijd aan het kijken naar het lichaam waarin we leven, ons huis, waarmee we liefhebben, slapen, lijden, de vechten." Om het werken in de anatomische collectie meer focus te geven, stelde Van Herwaarden zich de vraag: Als er een ziel bestaat, waar zou die zich dan schuilhouden. Maar Van Herwaarden is geen ziel-lichaam dualist. Ons lichaam wordt zowel bestuurd door ons bewustzijn als door onze natuur, dat zijn we.

Na zich lange tijd haar kunst uitsluitend op de mens te hebben gericht, begon ze paarden aan haar onderwerp toe te voegen. "In het begin voelde het als een taboe om ze in mijn werk te introduceren, vooral omdat ik een vrouw ben. Mensen vroegen dan: 'Oh, ben jij zo'n paardenmeisje?' Een verwijzing naar talloze pubermeisjes: eerst oefenen ze op een paard, daarna op een man. Dat is trouwens helemaal niet zo'n gek idee".

Uiteindelijk overwon ze haar geïnternaliseerde vooroordelen en besloot: "Het is niet het onderwerp, maar de manier waarop je ernaar kijkt die het interessant maakt. Ik bekijk mensen en paarden op dezelfde manier. We zijn dieren. We eten en luieren graag, houden van seks, we hebben gezelschap nodig. We zijn kwetsbaar, snel bang, maar ook sterk en veerkrachtig met een vurig verlangen om te overleven."

Een paar jaar geleden was Caren artist-in-residence in the Ballinglen Art Foundation in Ballycastle, Noord Mayo, die beeldend kunstenaars tijd, onderdak en een studio biedt om hun eigen werk te verkennen. "Meestal gebruik ik modellen, maar er waren geen beschikbare naaktmodellen in de

buurt, alleen een heleboel paarden. Dus toen ben ik paarden gaan tekenen. Ik houd van paarden, van hun uiterlijk en geur, hoe ze in het moment leven. Ik schilder de paarden met dezelfde aandacht voor kracht en schoonheid en kwetsbaarheid als ik mijn menselijke figuren schilder, en ze breiden de mogelijkheden van mijn werk uit. Want naakte mensen die op elkaar klimmen worden door het publiek snel als pornografisch ervaren, maar met paarden in de hoofdrol staat het voor passie en natuur."

De tentoonstelling heet TOUCHABLE omdat Caren zich haar onderwerpen zo voorstelt als ze schildert. "Het is toch fantastisch dat het op een plat vlak mogelijk is om niet alleen beweging te suggereren, maar ook intentie. Ik bereik dat door me voor te stellen hoe het zou zijn om het onderwerp aan te raken, hun huid te strelen - op de buik, de rug, de wang, de bovenkant van het hoofd. Elk oppervlak is anders. Als ik me concentreer op die verbeelde aanraking, wordt het oppervlak leven en sensueel voor me."

Caren maakt zich zorgen over het verlies van fysiek contact als gevolg van toenemende digitalisering. Dit is in een stroomversnelling geraakt door Corona. "Communicatie was alleen nog geestelijk, digitaal, met lichamelijke afstand. Elkaar ontmoeten, even vasthouden, knuffelen - al deze activiteiten die zo essentieel zijn voor het mens-zijn, werden opeens gevaarlijk. Deze tentoonstelling gaat over de macht teruggeven aan het lichaam. Het lichaam bevat zoveel ervaring en wijsheid, dat moet je niet onderschatten."

Vandaar dat Caren's nieuwste kunstboek "Touch" gaat heten, op dezelfde dwingende manier als het vorige "Stay".

TOUCHABLE, een expositie van schilderijen van Caren van Herwaarden, samengesteld door Arno Kramer, is momenteel te zien in Ballina Arts Centre en loopt tot 25 juni. De toegang is gratis.